

Nr. 295 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** december 2020
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Ontwikkelingslanden vragen opheffing van patenten COVID-geneesmiddelen

Overheden van heel wat landen hebben veel geld op tafel gelegd om vaccins tegen COVID-19 te ontwikkelen. Maar het zijn wel de farmareuzen die de prijzen bepalen en het grootste deel van de winsten opstrijken. Zo wordt het moeilijk om de vaccins toegankelijk te maken voor iedereen.

De prijzen die farmabedrijven vragen voor hun vaccins lopen sterk uiteen. Als verantwoording voor hun winsten verwijzen deze bedrijven naar de risico's die ze nemen bij onderzoek en ontwikkeling. Maar volgens Artsen Zonder Grenzen (AZG) betaalden overheden wereldwijd al twaalf miljard dollar belastinggeld aan farmabedrijven om een vaccin te ontwikkelen. Zo ontvingen AstraZeneca/Oxford University meer dan 1,7 miljard dollar en Pfizer/BioNTech 2.5 miljard.

De manier waarop de prijzen van het vaccin worden bepaald, verloopt niet erg transparant. De ontwikkelingskosten zijn niet duidelijk, noch hoeveel daarvan gefinancierd is met subsidies of van welke winstmarges de farmabedrijven uitgaan.

Dankzij patenten kunnen farmabedrijven de prijzen bepalen van de vaccins. Dat is wrang, want bij de ontwikkeling van nieuwe medicijnen en vaccins werken deze bedrijven vaak samen met openbare instellingen zoals ziekenhuizen. Bovendien zijn overheden, zoals gezegd, massaal met geld over de brug gekomen voor het COVID-vaccin.

De rijke landen met veel patenten slaagden er met het wereldhandelsakkoord van 1994 in om hun uitvindingen wereldwijd te laten beschermen via de WTO. In bepaalde gevallen kan van de regels worden afgeweken. Maar India en Zuid-Afrika vinden dat de procedures voor zo'n uitzonderingsclausule te tijdrovend en bureaucratisch zijn. Nu de wereld geteisterd wordt door een globale epidemie is snelheid belangrijk. Beide landen hebben een voorstel ingediend bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) om alle geneesmiddelen die te maken hebben met COVID-19 te ontslaan van WTO-verplichtingen inzake patenten, copyright en geheimhouding.

Beide landen beschikken over een farmaceutische industrie. Vooral India staat bekend voor de productie van generische, goedkope geneesmiddelen, waaronder vaccins. Het idee achter hun voorstel is dat alle landen die daartoe kunnen bijdragen, samen goedkope vaccins kunnen produceren en op de markt brengen. 99 landen hebben het voorstel gesteund. Maar de rijke landen vinden dat de huidige WTO-regels voldoende flexibiliteit bieden en achten het niet bewezen dat de patentregels de toegang tot het vaccin zullen bemoeilijken.

Er zijn echter 92 landen die hebben aangegeven de vaccins niet te kunnen betalen. Samen tellen deze landen minstens drie miljard mensen. Er is wel een mondiaal initiatief om vaccins tegen COVID-19 voor iedereen toegankelijk te maken, COVAX genaamd. Deze wordt

aangestuurd door de Globale Alliantie voor Vaccinaties, de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en CEPI (Coalition for Epidemic Preparedness Innovations). Het COVAX-initiatief heeft dit jaar twee miljard dollar bijeen gebracht, waarvan de helft bestemd is om vaccins gratis ter beschikking te stellen aan arme landen. De bijdragen aan COVAX komen van westerse landen zoals het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, de EU.

Een Europees burgerinitiatief, georganiseerd door NGO's als OXFAM, is begin december van start gegaan onder het motto 'No profits in a pandemic'. Doel is dat de normale regels die de winst van de farmareuzen beschermen, moeten wijken voor de wereldwijde noodsituatie. (Bron: MO magazine (John Vandaele), 1/12/2020)

Kwart miljard mensen heeft in 2021 humanitaire hulp nodig

Door de coronacrisis is het aantal mensen dat humanitaire hulp nodig heeft met 40 procent gestegen. Als alle hulpbehoevenden in één land zouden wonen, zou dat met 235 miljoen mensen het vierde grootste land ter wereld zijn.

De Verenigde Naties hebben een omvangrijk plan opgesteld om 160 miljoen van de meest kwetsbare mensen in 56 kwetsbare landen te helpen die lijden onder honger, conflict, ontheemding en de gevolgen van klimaatverandering en de COVID-pandemie.

VN-secretaris-generaal António Guterres merkte bij de presentatie van de VN-plannen voor humanitaire hulp in 2021 op dat de crisis nog lang niet voorbij is. De budgetten voor humanitaire hulp kampen met grote tekorten nu de gevolgen van de wereldwijde pandemie steeds ingrijpender worden. Hij zei: "Samen moeten we middelen mobiliseren en solidair zijn met mensen in diepe nood."

De pandemie heeft de levens van mensen in alle landen en uithoeken van de wereld op zijn kop gezet. Regio's en bevolkingsgroepen die het al moeilijk hadden, worden onevenredig hard getroffen door stijgende voedselprijzen, gebrek aan inkomsten, onderbroken vaccinatiëprogramma's en de sluiting van scholen. Daardoor is de extreme armoede voor het eerst in 22 jaar toegenomen. Meerdere hongersnoden doemen op aan de horizon.

"Rijke landen zien nu het licht aan het einde van de tunnel", zei Mark Lowcock, vice-secretaris-generaal voor Humanitaire Zaken van de VN. "Maar dat geldt niet voor de armste landen. De COVID-crisis heeft miljoenen mensen in armoede geduwd en de humanitaire noden enorm doen groeien. Volgend jaar hebben we 35 miljard dollar nodig om hongersnoden te voorkomen, armoede te bestrijden en kinderen gevaccineerd en op school te houden." Hij spreekt van een cruciaal jaar. "We worden geconfronteerd met de keuze of 2021 het jaar wordt van de grote terugval zodat veertig jaar vooruitgang teniet wordt gedaan – of we werken samen om ervoor te zorgen dat we allemaal een uitweg vinden uit deze pandemie."

Internationale donoren gaven in 2020 al een recordbedrag van 17 miljard dollar voor humanitaire hulp, en die bereikte 70 procent van de mensen voor wie de hulp bedoeld was. Maar naarmate de behoeften toenemen, blijft de financiering minder dan de helft van wat de VN en partnerorganisaties hebben gevraagd. Volgend jaar zal voor humanitaire hulp naar schatting 35 miljard dollar nodig zijn. (Bron: IPS, 2/12/2020)